

Dragi učenci

Pozdravljeni v 8. tednu. Kako ste? Z učiteljico že odštevava dneve do ponovnega snidenja v šoli. Odločili sva se, da ta teden namenimo ponavljanju in utrjevanju. Nabralo se je veliko učnih vsebin in je prav, da jih ponovite. Ponavljali boste s pomočjo priloženega učnega lista. Pomagajte si z učbenikom. Ne ustrašite se, res so 4 strani, a ni veliko pisanja. Veliko je pisnih virov in slik.

V ponedeljek, 11. 5. 2020 bomo imeli pogovorno uro preko ZOO-ma ob 13h in 20h. Pridružite se lahko, ko vam bolj ustreza. Vabila boste dobili po elektronski pošti.

Učne liste oddajte do petka, 15. 5. 2020.

Učiteljici Simona in Magda

SLOVENCİ V PRVI POLOVICI 20. STOLETJA – ponavljanje in utrjevanje

1. Kakšen je bil položaj Slovencev v Avstro-Ogrski? Obkroži pravilen odgovor.

- a) Bili so nezadovoljni s svojim položajem.   b) Bili so zadovoljni s svojim položajem.

2. Slovenski fantje so se bojevali na vseh frontah v katere je bila vpletena Avstro - Ogrska. Obkroži na katerih frontah so se bojevali slovenski fantje?

- a) zahodni   b) vzhodni   c) soški   d) balkanski   e) na Atlantiku

3. S pomočjo pisnega vira zapiši dve posledici soške fronte za zaledje.

»Kmalu po prodoru pri Kobaridu (dvanajsti soški bitki) so se začeli begunci vračati nazaj v Idrsko. Nekateri hiše v Idrskem so bile skoraj nepoškodovane, večina pa povsem opustošenih. V Lovrenčakovi hiši so imeli med fronto komando in zapor italijanski financarji, po nekaterih hišah pa so bile ambulante za ranjence iz fronte na Krnu ... Sredi vasi so bile ambulante in prostori za počitek ranjencev, v hiši Antona Kurinčiča pa je bila lekarna. Veliko družin se je preselilo na Idrsko že novembra 1917. Idrsko in Mlinsko sta bili izseljeni vasi, ki sta se najprej poselili.« (Vir: <http://idrsko.si/56101/5790.html>)

1. posledica: _____
2. posledica: _____

4. V besedilu podčrtaj stavek (del povedi), ki pojasnjuje, zakaj Slovenci niso bili zadovoljni s svojim položajem v Avstro-Ogrski.

»S širjenjem parlamentarne demokracije v 19. stoletju so Slovenci v Avstro-Ogrski dobili več možnosti za uveljavitev svojih narodnih pravic, vendar jim avstro-ogrsko oblast ni bila pripravljena priznati narodne enakopravnosti z Nemci in Madžari. V času prve svetovne vojne je oblast preganjala Slovence, ki so nasprotovali vojni ali kazali preveliko naklonjenost Srbiji.«

5. Majniška in Krfska deklaracija. Besede v okvirčkih pravilno zapiši v tabelo.

julij 1917

Podpisali so jo srbska vlada in predstavniki slovenskih in srbskih politikov v tujini.

Krfska deklaracija

Podpisali so jo slovenski, hrvaški in srbski poslanci v dunajskem parlamentu: skupina se je imenovala Jugoslovanski klub

majniška deklaracija

maj 1917

Ime deklaracije		
Kdaj		
Kdo		
Vsebina	»Podpisani poslanci, ki so združeni v Jugoslovanskem klubu, izjavljajo, da zahtevajo na temelju narodnega načela ... naj se vsa ozemlja monarhije, v kateri prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, združijo pod žezlom habsburško-lotarinške dinastije v samostojno državno telo ...«	»Država Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so znani tudi pod imenom Južni Slovani, bo svobodno neodvisno kraljestvo z enotnim teritorijem in enotnim državljanstvom. To bo ustavna, demokratična in parlamentarna monarhija pod vodstvom dinastije Karađorđević ...«

6. Obkroži črko pred imenom države, ki jo predstavlja oranžno (rjavo) obarvano ozemlje na zemljevidu.

- A Kraljevina Srbije in Črne gore
- B Država SHS
- C Kraljevina SHS
- D Kraljevina Jugoslavije

7. Kaj je UNITARIZEM?

- a) To je politika, ki je zagovarjala enakopravnost vseh jugoslovanskih narodov.
- b) To je politika, ki je zagovarjala stališče, da so najpomembnejši narodi v Jugoslaviji Slovenci, Srbi in Hrvati.
- c) To je politika, ki je zagovarjala stališče, da je jugoslovanski narod sestavljen iz treh plemen, slovenskega, hrvaškega in srbskega.

8. Preberi besedilo in odgovori

Narodna vlada v Ljubljani je takoj po razpadu Avstro-Ogrske v vse šole uvedla slovenščino kot obvezen učni jezik. Kjer je bilo dovolj prijavljenih učencev, so dopustili tudi manjšinske šole[...] Poleg tega, da so šole poslovenili, so odprli mnogo novih osnovnih, srednjih, obrtnih, trgovskih, kmetijskih in gospodinjstkih šol. Najpomembnejša pridobitev Slovencev v novi državi je bila ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani leta 1919. Ljubljanska univerza je prvič zbrala doma številne slovenske znanstvenike, ki so bili prej raztreseni po različnih znanstvenih ustanovah avstro-ogrske monarhije... (E. Dolenc &c. Str. 67-68)

- a) Kakšen položaj je dobila slovenščina v prvi Jugoslaviji?
- b) Katera je bila najpomembnejša izobraževalna ustanova, ki smo jo Slovenci dobili v prvi Jugoslaviji?
- c) Kdaj je bila ustanovljena?
- d) Zakaj je bila pomembna?

9. Reši naloge s pomočjo zemljevida. Poimenuj slovenske meje s sosednjimi državami, dopiši leto določitve meje in s čim (na kakšen način ali ime pogodbe) je bila meja določena.

Meja z _____
Kdaj: _____
Določitev: _____

Meja z _____
Kdaj: _____
Določitev: _____

Meja z _____
Kdaj: _____
Določitev: _____

10. Kdo je na sliki in kakšen je njegov pomen?

Ime in priimek: _____

Pomen: _____

11. Preberi besedilo in odgovori

6. aprila 1941 smo se tudi Slovenci bili prisiljeni soočiti s strahotami 2. svetovne vojne. Brez vojne napovedi nas je napadel veliki nemški 3. rajh. Hkrati z Nemci so nas napadli tudi Italijani, ki pa so prve dni previdno tipali s svojimi izvidnicami, kje so enote starojugoslovanske vojske. Ta je seveda razpadla še preden, je sploh prišlo do pravih bojev. Ko so Italijani to ugotovili, so vendarle kot pravi osvajalci 11.4.1941 prekoračili mejo ter kmalu zatem ponosno in slovesno vkorakali v Ljubljano. Čeprav so slovensko pokrajino Prekmurje tudi zasedli Nemci, so jo kmalu prepustili svojim madžarskim zaveznikom. Okupirano Dravsko banovino, kot se je tedaj imenoval največji del Slovenije, tisti v Kraljevini Jugoslaviji, so si tako razdelili Nemci, Italijani in Madžari.

a) Kdaj je okupator napadel slovensko ozemlje? Točen datum: _____

b) Kako so si okupatorji razdelili ozemlje današnje Slovenije?

okupator	ozemlje

12. Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

Osvobodilna fronta slovenskega naroda - množična politična organizacija Slovencev ne glede na njihovo ideološko in socialno pripadnost, je bila ustanovljena na pobudo KPS (komunistična partija Slovenije) 27. aprila 1941 v Ljubljani, z nalogo, da poved slovenskemu narodu v boj za osvoboditev. Ustanovile so jo štiri skupine: KPS, krščanski socialisti Slovenije, SOKOL in kulturni delavci. Do jeseni 1941 pa je pristopilo še več manjših skupin. OF se je med slovenskim narodom hitro širila in bila osnova za uspešni NOB (narodno osvobodilni boj v Sloveniji, ki je trajal od 1941 do 1945). Vrhovni organ sta bila vrhovni plenum, konstituiran 15. avgusta 1941, ki se je septembra 1941 razglasil tudi za Slovenski narodnoosvobodilni odbor (SNOO), in njegov izvršni odbor.

Kdaj je bila ustanovljena OF? Datum ustanovitve: _____

Katere so njene ustanovne skupine? _____, _____, _____, _____

Kakšno nalogo je imela OF ob ustanovitvi?

13. Preberi besedilo in reši nalogo.

IZJAVA VODSTVA OF IZ ZAČETKA LETA 1942

Proti okupatorju je treba vršiti neizprosno oboroženo akcijo.

Ta akcija predstavlja izhodišče za osvoboditev in združitev vseh Slovencev.

Po narodni osvoboditvi uvede OF dosledno ljudsko demokracijo. Vsa vprašanja, ki presegajo okvir narodne osvoboditve, se bodo reševala na dosleden, ljudski, demokratičen način.

LONDONSKE TOČKE

- 1. Obnovljena in razširjena Kraljevina Jugoslavija.*
- 2. Samostojen in enakopraven sestavni del Jugoslavije bodi svobodna Slovenija z vsem njej na podlagi narodnostnega načela pripadajočim gospodarsko in prometno zaokroženim ozemljem.*

- a) Katera politična skupina poziva prebivalstvo k oboroženemu upor?
- b) Kaj je bila zahteva obeh političnih taborov glede prihodnosti Slovencev?

15. Preberi razglas o prepovedi izhoda iz mesta Ljubljane. Odgovori na vprašanja.

PREPOVED izhoda iz mesta Ljubljane

Člen 1.

Do nadaljnje odredbe je od 15. ure danes, 23. februarja 1942-XX, prebivalstvu Ljubljane prepovedano odhajanje iz mesta.

Člen 2.

Vstop v mesto je dovoljen samo dobaviteljem živil in tistim osebam, ki imajo za to iz razlogov javnih koristi utemeljen vzrok in ki predlože nadzor- njim postajam ob cestah in železnicah za spodaj navedene kraje osebne listine o istovestnosti, opremljene s fotografijo.

Člen 3.

Proti osebam, ki bi skušale priti v mesto ali oditi iz njega na drugih krajih kot so naštetih v členu 2., se uporabi orožje, in sicer podnevi po enem samem pozivu, ponoči, t. j. od 19. do 7. ure, pa brez poziva.

Člen 4.

Kršitelji določb iz členov 1. in 2. te odredbe se kaznujejo z zaporom do šestih mesecev in v denarju do Lir 5000.- Za sojenje teh prekrškov je pristojno vojaško vojno sodišče.

Ljubljana dne 23. februarja 1942-XX.

Visoki komisar:
Emilio Grazioli⁶¹

Pod čigavo okupacijo se je znašla Ljubljana leta 1941?

Kako je okupator skušal omejiti gibanje meščanov z okolico?

Kaj je skušal okupator doseči z prepovedjo izhoda iz mesta?

16. Obkroži pravilni trditvi, ki opisujeta partizanski način bojevanja (gverilski).

A Okupatorja so napadli iz zasede.

B Zavetje so iskali po gozdovih, samotnih kmetijah.

C Pomembno vlogo pri bojevanju so imeli ostrostrelci.

D Okupatorja so napadli z velikimi formacijami, da so si tako zagotovili uspeh posamezne akcije.

17. Svetovna gospodarska kriza. Obkroži pravilen odgovor.

Svetovno gospodarsko krizo zaznamuje dogodek, ki se je zgodil v New Yorku. (28.7.1914 /24. 10. 1929) je prišlo do (napada na /zloma) borze na Wall Streetu. Ta dan so poimenovli (črni petek/ petek 13). Ameriški predsednik (F. D. Roosvelt/ W. Wilson) je pripravil program reform imenovan (New Deal/ New Day), s katerimi je začel reševati krizo.